

Προκλήσεις & Προοπτικές Βιώσιμου Πρωτογενή Τομέα

Η Κρήτη, ένα νησί με βαθιά παράδοση, διαθέτει έναν δυναμικό πρωτογενή τομέα, ένα μοναδικό χερσαίο και θαλάσσιο περιβάλλον, και μια ακμάζουσα τουριστική βιομηχανία. Αυτά τα στοιχεία, σε συνδυασμό με τις αυξανόμενες πιέσεις της κλιματικής αλλαγής, δημιουργούν ένα περίπλοκο τοπίο που απαιτεί εξειδικευμένη καθοδήγηση και βιώσιμες πρακτικές. Στην πρώτη γραμμή αυτής της προσπάθειας βρίσκεται το Παραρτήμα Κρήτης του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας (ΓΕΩΤ.Ε.Ε.), ένας ζωτικός επιστημονικός σύμβουλος της πολιτείας σε θέματα που αφορούν τον πρωτογενή τομέα, το περιβάλλον και τα τρόφιμα.

Σε αυτή την αποκλειστική συνέντευξη, της κυρίας Άννας Δασκαλάκη, Προέδρου του Παραρτήματος Κρήτης του ΓΕΩΤ.Ε.Ε., εμβαθύνουμε στον πολυσχιδή ρόλο και τους φιλόδοξους στόχους του Παραρτήματος και αποκαλύπτουμε το κρίσιμο έργο που επιτελείται για τη διαφύλαξη και την ενίσχυση των ανεκτίμητων φυσικών πόρων και της οικονομικής ευημερίας της Κρήτης. Εξερευνούμε πώς οι διάφορες ειδικότητές τους -γεωπόνων, γεωλόγων, δασολόγων, κτηνιάτρων και ιχθυολόγων- είναι κρίσιμες για την αντιμετώπιση των μοναδικών προκλήσεων της Κρήτης.

Επίσης, εξετάζουμε τις συνεργασίες τους με τοπικές αρχές και ιδρύματα, τις στρατηγικές τους για την αντιμετώπιση της διαχρονικής πρόκλησης της δακοκτονίας, και το όραμά τους για το μέλλον του αναπτυσσόμενου τομέα των θερμοκηπίων του νησιού. Τέλος, συζητάμε τον αντίκτυπο του νέου Ελαιοκομικού Μητρώου και την ανεκτίμητη συμβολή της γεωτεχνικής γνώσης στην αειφόρο ανάπτυξη του τουρισμού.

Άννα Δασκαλάκη
Πρόεδρος της Διοικούσας Επιτροπής του Παραρτήματος Κρήτης του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας

Ποιος ο ρόλος και οι κύριοι στόχοι του Παραρτήματος Κρήτης του ΓΕΩΤ.Ε.Ε., εντός του ευρύτερου αγροτικού και γεωτεχνικού τοπίου της Κρήτης;

Το ΓΕΩΤΕΕ είναι επιστημονικός σύμβουλος της πολιτείας για θέματα πρωτογενή τομέα, περιβάλλοντος και τροφίμων. Οι κλάδοι του ΓΕΩΤΕΕ γεωπόνοι, γεωλόγοι, δασολόγοι, κτηνίατροι και ιχθυολόγοι ειδοκότες αιχμής στην Κρήτη που είναι ένα νησί με παράδοση στον πρωτογενή τομέα, με ιδιαίτερο περιβάλλον χερσαίο και θαλάσσιο, ιδιαίτερα σήμερα που οι κλιματικές συνθήκες ασκούν ιδιαίτερη πίεση τόσο στην αγροτική παραγωγή και στο περιβάλλον και ταυτόχρονα η αύξηση του τουρισμού δημιουργεί επιπλέον απαιτήσεις.

Οι στόχοι του Παραρτήματος Κρήτης στις παρούσες συνθήκες είναι:

- Η συνεργασία με επιστημονικούς, ακαδημαϊκούς και θεσμικούς φορείς για την ενημέρωση των μελών μας σε όλα τα νέα δεδομένα που αφορούν τόσο την επιστημονική μας γνώση αλλά και το θεσμικό πλαίσιο όπως διαμορφώνεται κάθε φορά.
- Συνεργασία για την κατάθεση απόψεων και παρεμβάσεων για τη διαμόρφωση πολιτικών,
- Άνοιγμα στην κοινωνία και ενημέρωση για θέματα που αφορούν τον πρωτογενή, τα τρόφιμα και το περιβάλλον.

Το ΓΕΩΤΕΕ σε κεντρικό επίπεδο αλλά και σε επίπεδο παραρτημάτων προσπαθεί να συμμετέχει στα γεωτεχνικά δρώμενα και να συνεισφέρει με γνώση

και απόψεις για τη διαμόρφωση και των κεντρικών πολιτικών για τον αγροτικό τομέα και το περιβάλλον. Αλλά δυστυχώς σε επίπεδο υπουργείων διαπιστώνουμε ότι δεν υπάρχει συνεργασία στο βαθμό που θα έπρεπε και αυτό φαίνεται σε πολλές περιπτώσεις που εκ των υστέρων παρεμβάσεις του ΓΕΩΤΕΕ.

Πώς συνεργάζεται το Παράρτημα με τις τοπικές αρχές, άλλους επαγγελματικούς φορείς, εκπαιδευτικά και ερευνητικά ιδρύματα στην Κρήτη;

Στόχος μας ασφαλώς είναι και η συνεργασία με τις τοπικές αρχές, την Περιφέρεια, τους Δήμους, τα άλλα επιμελητήρια και τους φορείς της Κρήτης. Με την Περιφέρεια συνεργαζόμαστε σε πολλά θέματα και συμμετέχουμε σε ομάδες εργασίες, εκδηλώσεις κλπ.

Με τους Δήμους προσπαθούμε να είμαστε σε επαφή αλλά δεν το έχουμε καταφέρει στο βαθμό που θέλουμε λόγω του αριθμού των Δήμων, της γεωγραφικής απόστασης.

Με τα επιμελητήρια επίσης, ιδιαίτερα με το ΤΕΕ ΤΑΚ, το ΟΕΕ ΤΑΚ και το Επιμελητήριο Ηρακλείου, καθώς και τα ακαδημαϊκά και τα ερευνητικά ιδρύματα έχουμε επικοινωνία και συνεργασία.

Σε κάθε συνάντηση, με κάθε φορέα διαπιστώνουμε ότι υπάρχουν πολλά να γίνουν και κάθε φορά βρίσκουμε κοινό πεδίο δράσης. Συνεργασίες γίνονται και υπάρχει διάθεση για συνέργειες. Μόνο εμπόδιο είναι οι πόροι και κυρίως οι άνθρωποι που θα τρέξουν όλες τις δράσεις που θέλουμε να πραγματοποιήσουμε.

Με τη συμμετοχή των μελών μας τίθενται ζητή-

Περιβαλλοντική Δράση - Ανώγεια

ματα και διαμορφώνονται απόψεις και προτάσεις σε πραγματικό χρόνο και ζητήματα της επικαιρότητας. Το Παράρτημα Κρήτης του ΓΕΩΤΕΕ με γραφεία στο Ηράκλειο τα τελευταία 14 χρόνια δεν έχει μόνιμο προσωπικό. Οι περικοπές προσλήψεων στο δημόσιο τομέα επιδρούν και στο ΓΕΩΤΕΕ. Έχουμε μια θέση κενή θέση γεωπόνου ΠΕ στην κινητικότητα και περιμένουμε την πρόσληψη ενός υπάλληλου ΔΕ από προκήρυξη που είναι σε εξέλιξη. Αλλά να τονίσουμε ότι η συμμετοχή των μελών είναι η κινητήριος δύναμη και αυτό είναι το στοίχημα όχι μόνο για το ΓΕΩΤΕΕ αλλά για όλα τα επιμελητήρια. Στο ΓΕΩΤΕΕ είναι υποχρεωτική η εγγραφή και χορηγεί την άδεια άσκησης επαγγέλματος των γεωτεχνικών. Πέρα από αυτό όμως είναι η ενεργή συμμετοχή των συναδέλφων το σημαντικότερο μέσο για να ακούσουμε τα προβλήματα, να διαμορφώσουμε προτάσεις για να ανταποκριθούμε σε αυτά που απαιτεί ο ρόλος μας αλλά και στους στόχους που βάζουμε και να διαχειριστούμε τις συνεχείς αλλαγές και προκλήσεις που αντιμετωπίζουμε επιστημονικά και επαγγελματικά.

Η δακοκτονία αποτελεί ένα διαχρονικό και κρίσιμο ζήτημα για την ελαιοκομία στην Κρήτη. Πόσο αποτελεσματικά κρίνετε τα μέτρα που έχουν ληφθεί μέχρι στιγμής; Υπάρχουν καινοτόμες προσεγγίσεις ή νέες τεχνολογίες που εξετάζονται για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της καταπολέμησης;

Η δακοκτονία είναι το κύριο θέμα συζήτησης ελαιοπαραγωγών κάθε χρόνο από το Μάιο μέχρι το Νοέμβριο και ανάμεσα στα 5 πιο δημοφιλή τον υπόλοιπο χρόνο. Και είναι σημαντικό γιατί ο δάκος είναι σημαντικός εχθρός για τον ελαιόκαρπο. Η δακοκτονία είναι ένα σύστημα συλλογικής καταπολέμησης του δάκου. Ένα σύστημα δηλαδή που προσπαθεί

να διασφαλίσει χαμηλούς πληθυσμούς δάκου ώστε να έχουμε παραγωγή ποιοτικού ελαιολάδου, χωρίς να επιβαρύνουμε υπέρμετρα το περιβάλλον. Για να γίνει σωστά η δακοκτονία πρέπει να υπάρχουν έγκαιρα οι απαραίτητοι διαθέσιμοι πόροι, οι άνθρωποι δηλαδή που θα εργαστούν στη δακοκτονία, γεωπόνοι τομεάρχες, εργατοτεχνίτες, εργαζόμενοι στα συνεργεία ψεκασμού, παγιδοθέτες κα, αλλά και τα απαραίτητα υλικά (φυτοπροστατευτικά προϊόντα για τους ψεκασμούς). Ο αριθμός των τομεαρχών παραμένει μειωμένος εδώ και αρκετά χρόνια. Γίνεται αγώνας δρόμου κάθε χρόνο για να ξεκινήσουν έγκαιρα όλες οι διαδικασίες. Υπάρχει πρόβλημα να βρεθούν εργαζόμενοι στα συνεργεία ψεκασμού. Είναι σημαντική η ενεργή συμμετοχή των αγροτών τόσο στο να συμμετέχουν στην παγιδοθεσία και στα συνεργεία ψεκασμού, αλλά και να ελέγχουν, να φροντίζουν για την προσβασιμότητα των αγροτεμαχίων τους για τους ψεκασμούς κλπ.

Η δακοκτονία εξελίσσεται παράλληλα με την τεχνολογία. Με τη συμμετοχή του ΕΛΜΕΠΑ και του ΕΛΓΟ Δήμητρα σε προγράμματα δοκιμάζονται νέα μέσα και μέθοδοι, και με τη συνεχή συνεργασία των φορέων η πληροφορία μεταφέρεται εύκολα και άμεσα.

Είναι κοινή διαπίστωση ότι είναι αναγκαία η αύξηση του αριθμού των ψεκασμών που προβλέπονται για κάθε ΠΕ καθώς και της αύξησης της τιμής ανά δέντρο και ανά παγίδα για να αντιστοιχούν στα κόστη.

Το ΓΕΩΤΕΕ Παράρτημα Κρήτης στηρίζει τη δακοκτονία για παραγωγή ποιοτικού ελαιολάδου. Δακοκτονία που θα έχει τους πόρους για να λειτουργεί σωστά και να προστατεύει την παραγωγή αλλά και το περιβάλλον, μειώνοντας άσκοπους ψεκασμούς.

Ημερίδα Κρητών Καλλιεργείν 2025

Τα θερμοκήπια αποτελούν βασικό πυλώνα της κρητικής γεωργίας, ειδικά για συγκεκριμένες καλλιέργειες. Πώς αξιολογείτε την τρέχουσα κατάσταση και τις προοπτικές ανάπτυξης του θερμοκηπιακού τομέα στην Κρήτη;

Τα θερμοκήπια αποτελούν μια από τις κύριες παραγωγικές δραστηριότητες στην Κρήτη. Εδώ έχουμε πάνω από το 40% των θερμοκηπίων της χώρας και παράγουμε πάνω από το 50% των κηπευτικών υπό κάλυψη σε τομάτα, αγγούρι, πιπεριά και μελιτζάνα. Είναι από τις δυναμικότερες καλλιέργειες και έχουμε ευνοϊκές συνθήκες για την περιατέρω ανάπτυξη τους. Αλλά όπως σε όλους τους κλάδους του πρωτογενή τομέα απουσιάζει ο σχεδιασμός και η στήριξη για να δοθούν λύσεις. Και για αυτά όπως και την υπόλοιπη αγροτική πολιτική δεν υπάρχει συνολική πολιτική.

Τα προβλήματα του θερμοκηπιακού τομέα στην Κρήτη είναι πολλά και αναζητούν άμεσες λύσεις (επιγραμματικά αναφέρω): η έλλειψη νερού άρδευσης, το υψηλό κόστος παραγωγής, η ανταγωνιστικότητα των προϊόντων, η έλλειψη εργατικού δυναμικού, οι ελληνοποιήσεις των προϊόντων, το παραεμπόριο, η υποστελέχωση των υπηρεσιών του πρωτογενή τομέα, ο κανονισμός του ΕΛΓΑ, η οργάνωση των παραγωγών, οι απεργίες της ΠΝΟ, η παραγωγή ασφαλών -πιστοποιημένων τροφίμων.

Το 2020 άλλαξε το καθεστώς αδειοδότησης των θερμοκηπίων και οι αρμοδιότητες μεταφέρθηκαν στον ΕΛΓΟ Δήμητρα, ο οποίος δεν είχε τους αντίστοιχους πόρους και προσωπικό. Σήμερα 5 χρόνια

αργότερα, και μετά απ’ο τροποποιήσεις του νόμου, γίνονται προσπάθειες αυτή η διαδικασία να τρέξει με γρήγορους ρυθμούς. Αυτό είναι απολύτως απαραίτητο λόγω των θερμοκηπίων που κατασκευάζονται με Σχέδια Βελτίωσης με προθεσμίες ολοκλήρωσης πληρωμών μέχρι τέλος 2025 αλλά και του νέου προγράμματος που είναι σε εξέλιξη και αφορά επενδύσεις σε εκσυγχρονισμό και την κατασκευή θερμοκηπίων και προσπελάσιμων στεγάστρων φυτικής παραγωγής (παρέμβαση Π3-73-2.9, στο πλαίσιο του Στρατηγικού Σχεδίου ΚΑΠ 2023–2027).

Από πλευράς παραγωγών υπάρχει μεγάλο ενδιαφέρον και πιστεύουμε ότι θα κατασκευαστούν αρκετά στρέμματα νέων θερμοκηπίων.

Ταυτόχρονα ενώ υπάρχει το ενδιαφέρον για κατασκευή ή εκσυγχρονισμό υφιστάμενων θερμοκηπίων, δεν έχουν λυθεί πολλά θέματα που αφορούν τη χωροθέτηση θερμοκηπίων ΣΧΟΑΠ κλπ και δεν έχουν προχωρήσει έργα που θα εξασφαλίσουν το απαραίτητο νερό για τις καλλιέργειες αυτές.

Η ίδρυση του Μητρώου Ελαιοπαραγωγών αναμένεται να επιφέρει αλλαγές στον τρόπο λειτουργίας του κλάδου. Υπάρχουν ανησυχίες ή δυσκολίες που έχουν εκφραστεί από τους ελαιοπαραγωγούς σχετικά με την εφαρμογή του Μητρώου;

Το ελαιοκομικό μητρώο δεν είναι ένα νέο μητρώο. Δημιουργήθηκε την εποχή που σαν χώρα προσπαθήσαμε να κάνουμε μητρώα, χάρτες, κτηματολόγιο κλπ. Εγκαταλείφθηκε όμως όταν όλοι λόγω των επιδοτήσεων δήλωναν τα αγροτεμάχια τους στο

ΟΣΔΕ - το σύστημα του ΟΠΕΚΕΠΕ. Η συζήτηση για το ελαιοκομικό μητρώο άνοιξε πρόσφατα μετά την υπουργική απόφαση ΥΑ 77979 (ΦΕΚ 1749 Β 10-4-205) που αφορά την υποβολή δηλώσεων συγκομιδής ελαιοκάρπου.

Η Υπουργική απόφαση αυτή καλεί όλους τους ιδιοκτήτες ελαιοδέντρων να δηλώνουν κάθε χρόνο την παραγωγή κάθε αγροτεμαχίου με ελαιόδεντρα που έχουν στην κατοχή τους (ιδιοκτησία ή ενοικίαση). Για τις δηλώσεις αυτές είναι απαραίτητοι οι κωδικοί κάθε αγροτεμαχίου από το Ελαιοκομικό Μητρώο.

Η σκοπιμότητα της όλης διαδικασίας αμβισβητείται από πολλούς μιας και τα ελαιουργεία έχουν όλα τα στοιχεία παράδοσης ελαιοκάρπου επομένως θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν αυτά τα δεδομένα.

Μιας και το Ελαιοκομικό Μητρώο στις περισσότερες περιοχές της χώρας δεν είναι ενημερωμένο, αφού οι δηλώσεις αγροτεμαχίων, πληρωμές ενισχύσεων και άλλες διοικητικές πράξεις χρησιμοποιούν το ΟΣΔΕ και τους 13ψήφιους κωδικούς του. Ταυτόχρονα, οι πολίτες σε όλες τις περιοχές της χώρας δηλώνουν όλα τα αγροτεμάχια για τη σύνταξη του Κτηματολογίου και με την ολοκλήρωση του έργου κάθε τεμάχιο λαμβάνει ΚΑΕΚ. Όπως ήταν αναμενόμενο η απόφαση αυτή προκάλεσε αναστάτωση στον κόσμο για τις επιπλέον δηλώσεις που πρέπει να γίνουν, αλλά προκάλεσε και μεγάλα προβλήματα στις Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής, οι οποίες καλούνται να βρουν προσωπικό από το ελάχιστο που έχει απομείνει, για να ενημερώσουν και επικαιροποιήσουν το ελαιοκομικό μητρώο. Το ΓΕΩΤΕΕ Παράρτημα Κρήτης κατέθεσε απόψεις προτείνοντας τη χρήση ενός από τους χάρτες που υπάρχουν (Κτηματολόγιο ή ΟΣΔΕ) με τις όποιες ελλείψεις ή λάθη, πάνω στο χάρτη του Ελαιοκομικού Μητρώου, και μόνο όσοι δεν έχουν ενημερωμένα στοιχεία να προσέλθουν για ενημέρωση Μητρώου. Και οι αριθμοί για κάθε αγροτεμάχιο να είναι ίδιοι είτε με του Κτηματολογίου, είτε με του ΟΣΔΕ. Με τη γνώση και την τεχνολογία που διαθέτουμε, πρέπει να αξιοποιούμε όλα τα εργαλεία ώστε να γίνονται όλοι οι έλεγχοι χωρίς όμως να ξεκινάμε από την αρχή κάθε φορά. Επιπλέον γραφειοκρατία ακόμα και ψηφιακή έχει κόστος σε χρόνο και σε χρήμα (για όσους δυσκολεύονται ψηφιακά) και επιβαρύνει, αποθαρρύνει και απομακρύνει από την αγροτική παραγωγή.

Πώς μπορεί η εξειδικευμένη γνώση των γεωτεχνικών να συμβάλει στον σχεδιασμό και την ανάπτυξη τουριστικών υποδομών που σέβονται το περιβάλλον και αναδεικνύουν την τοπική γεωμορφολογία και βιοποικιλότητα;

Ο σχεδιασμός και η ανάπτυξη των τουριστικών

υποδομών συνδέεται κυρίως με το γενικότερο σχεδιασμό που οφείλει να έχει κάθε χώρα, με τον χωροταξικό σχεδιασμό. Αυτό απουσιάζει και για το λόγο αυτό κάθε τουριστική επένδυση σχεδιάζεται αποσπασματικά.

Οι γεωτεχνικοί σαφώς εμπλέκονται δεδομένου ότι όλος ο σχεδιασμός πρέπει να λαμβάνει υπόψη του όλα τα δεδομένα:

- Το Χωροταξικό σχεδιασμό.
- Την αγροτική παραγωγή.
- Τη νομοθεσία για την γεωργική γή, το έδαφος και τα χαρακτηριστικά του.
- Τη διαχείριση των νερών.
- Τις ακτές και το θαλάσσιο περιβάλλον.

Αυτός ο σχεδιασμός έχει ήδη καθυστερήσει αδικαιολόγητα. Παρατηρούμε ότι αυτό που συμβαίνει είναι ότι δεν υπάρχει συνεργασία, κατά το στάδιο του σχεδιασμού από τα αρμόδια υπουργεία αλλά μόνο στη διαβούλευση. Σε μικρό χρονικό διάστημα ζητείται από όλους τους φορείς να καταθέσουν απόψεις που τις περισσότερες φορές δεν λαμβάνονται υπόψη.

Καταθέτουμε τεκμηριωμένες απόψεις και ρεαλιστικές προτάσεις δεδομένου ότι το ΓΕΩΤΕΕ ΠΚ έχει μέλη σε όλες τις επαγγελματικές δραστηριότητες και οι απόψεις που διαμορφώνονται δεν στηρίζονται σε θεωρητική γνώση αλλά στην πραγματικότητα της Κρήτης και την ανάγκη να συνυπάρξουν σε ισορροπία όλες οι οικονομικές δραστηριότητες.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ

Η Άννα Δασκαλάκη, είναι γεωπόνος, απόφοιτος του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών με διδακτορικό δίπλωμα (University of London, Wye College) και Μεταπτυχιακό δίπλωμα στη «Διασφάλιση Ποιότητας» (Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο).

Έχει εργαστεί στην έρευνα (Ινστιτούτο Υποτροπικών και Ελιάς Χανίων) και στην τριτοβάθμια εκπαίδευση ως επιστημονικός συνεργάτης στο ΑΤΕΙ Κρήτης.

Είναι πιστοποιημένη εκπαιδευτής ενηλίκων και συμμετέχει σε εκπαιδεύσεις νέων στον αγροτικό τομέα.

Εργάζεται ως γεωπόνος στην Περιφέρεια Κρήτης, στη Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης και Κτηνιατρικής Χανίων με αντικείμενο τα προγράμματα Αγροτικής Ανάπτυξης.

Ήταν μέλος του ΔΣ της Πανελληνίας Ένωσης Γεωπόνων Δημοσίων Υπαλλήλων (ΠΕΓΔΥ), του ΔΣ του ΓΕΩΤΕΕ και του ΔΣ του ΕΛΓΑ ως εκπρόσωπος του ΓΕΩΤΕΕ.

Από τον Φεβρουάριο του 2023 είναι Πρόεδρος της Διοικούσας Επιτροπής του Παραρτήματος Κρήτης του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας.

Επαγγελματικός προσανατολισμός - Χανιά